

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Feria III. Pentecostes. Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Actor. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

Simusque fideles servi ab alieno tesque peccati.

in domo Dominicū solicitari ad quod-
cunq; peccatum, dic cum Iosepho, Gen.
39. Ecce Dominus meus omnib; tradit; ignorat
(quasi) quid habeat in domo: nec quicquam
est, quod non sit in mea potestate, vel non tradi-
derit mihi. Quid enim facere debuit, & nō
fecit tibi? Qui tantum te amavit gratis,
non illum tot, & infinitis de te nominis
meritum redamabis? Hocque amplius:
quia cum te sic dilexit inimicum;
quantum iam diligit reconciliatum? 3.
An non tecum expostulet Amor: Si con-
tra Deum fortis fui, quanto magis contra ho-
minem præualere me fas est?

FERIA III. PENTECOSTES.

Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto.
Acto. 2.

PHARAO, Ge. 41 per quietem vidit septē spicas in culmo uno. Quibus tunc regni; nunc Ecclesia significatur abundan-
tia. Nam illius ex essentia vna septem ex-
istunt dona in agro Ecclesie.

Super quibus nos iam

- I. De S. Spiritu generatim.
- II. De VII Donis S. Spiritus generatim, deg
effectis eorum.
- III. De dono Sapientie, & Intellectus.
- IV. De dono Consilij, & Fortitudinis.
- V. De donis reliquis strictim.

PARS I.

De S. Spiritu generatim.

Prophetiz. I. **L**NS. Pagina S. Spiritus per pluias &
laquas designatur. 1. Ioh. 2. Effundam de
spiritu meo super omnem carnem. 2. Psal. 67.
Pluiam voluntariam segregabis hereditati
tua Deus. 3. Isa. 55. Omnes sitiens venite ad
aquas. 4. Iohann. 4. Qui bibent ex hac aqua,
non sitier in eternum. 5. Apocal. 21. Ego sitiens
dabo de fonte aquæ viue gratis.

Vt enim nec homo viuere, nec terra

germinare sine aqua potest: ita nec ani-
mæ sine S. Spiritu. Vnde Psalm. 142. An-
ima mea sicut terra sine aqua tibi; Ac proin-
de infrugifera.

Sub Rege Achab triennali siccitate
fontes & flumina exaruerant, & erat v-
biique plurima mortis imago. 3. Reg. 18.
Loquente Elia cum Rege, fit sonus; Et
ait Elias: Sonus hic sonus a quæ multa. (iam
orarat prius.) Dixit: Et Ecce cœli cōtenebrati
sunt, & nubes, & venti, & facta est pluia grā-
dus. Ita triennio, naturæ, Legis, & Prophe-
tarum, clausum fuit cœlum: siccitas erat
mera, & dira sitis gratiarum.

At Iesu in montem ascidente, & o-
rante, Ecce factus est repente de cœlo sonus, tan-
quam aduenientis spiritus vehementis. Facta
que est pluia charismatum, & priscaim.
plena oracula sunt. Ut illud Molis: Percutit
Petram, in passione Christum: & fluxerunt
aque: & torrentes inundauerunt. Pl. 66. Ete-
nū cœli distillauerūt a facie Dei Israel. Quid?
Spiritum Sanctum. Nam hic est, Cant. 4.
Puteus aquarum viuentium, que fluunt cum
impetu de Libano.

II. Iohannes ait, Apoc. 22. Ostendit mihi i. Præbu-
fluum aquæ viue splendidum, tanquam Crys. 5. Spiritus
stellum procedentem de sede Dei, & agni: id est, & vox
a Patre Filioque procedentem S. Spir-
itum, quorum Trium est vna Sedes Es-
sentiæ. Qui Cant. 4. Fons hortorum dicitur,
S. Spiritus intellegitur. Ex quo maxima
per Eccleiam eleuauerunt flumina Domi-
ne, Apostoli scilicet eleuauerunt flumina
vocem suam, Ps. 92.

2. Posito in paradisum Ada, Gen. 2. Eg-
ce fluvius egrediebat a loco voluptatis ad ir-
rigandum paradisum: Ita reuerso in celos riu. Cœli.
Iesu, continuo ecce fluminis impetus leti-
ficat Ciuitatem Dei, S. Spiritus Ecclesiam.
Ps. 45.

Prodit Mela lib. 2. Euripum in Beeotia; Eſſepi
quotidie septies reciprocari. Cuius cum
Aristoteles causam nequisset capere; in
ſibilia. cum

4. Febr. dñs omnia.
eum se præcipitem dedisse dicentem Nō capio te? Tu capo me. Est autem fluxus ille atq; re fluxus Euripæus ad instar torrentis, Atqui Isa. 30. Spiritus eius sicut torrens inundans. Et hic septies redandruans; Tu septiformis munere: Idemque infinitus altitudine, occultus causa, planeque incomprehensibilis; credibilis tantum. O quot in eo periere Euripo hæretici; Schismatique pereunt Græci?

4. Plinius tradit Nilum, Aegypti fluuium, certissimi temporib. late stagnare, suaque effusione & rigare loco pluviæ, & oblimatos stercorare agros: euide me que septenis ostijs in Mediterraneum mare deuolui. Id natura. Quid grata? Ecce Spiritus Flumen Dei repletum est aqua. Ps. 6. 4. & cum septenis se donis effudit in mare mundi eluendi, ac fecundandi.

Ille namque est flauisiste, de quo Isa. 11. Lenabit manum suam super flumen Nilum, in fortitudine Spiritus sui, & persecutus eum in septenarius. Tunc ita quidem; iratus Aegypti rebus tristibus ferienda: at nunc propitius nobis diuidet Septiformem gratiam, ad hostium perniciem; salutem nostram.

P A R S II.

De VII. Donis S. Spiritus generatim: eorumque effectis.

Dna 27. *Spiritus in Christo.*
1. DE Messia, deque S. Spiritu sic Isaias c. 11. Egredietur Virga de radice Iesse: & Flos de radice eius ascendet, & requiescat super eum Spiritus Domini. Spiritus 1. Sapientie, & 2. Intellectus: Spiritus 3. Consilii, & 4. Fortitudinis: Spiritus 5. Scientie, & 6. Pietatis, & replebit eum Spiritus 7. Timoris Domini. Eph. 2. In Ipsi enim complacuit omnem plenitudinem Diuinitatis inhabitare.

Ela Christi Head nos.
Et eadem ipse Ascendens Christus in altum, dedit Dona hominibus. Nam sine hoc spiritu nemo sapit, intelligit, &c. 1. Septem ab Planetis celestes influxus sunt in haec

inferiora necessaria: sed motu primi Mobilis impulsu. Ita ab istis septem donis in animas omnia, sed dante ea Iesu; Act. 17. in quo vivimus, mouemur, & sumus. 2. Testatur id ipse, Ioan. 16. Expedit vobis, ut ego vadam. Nisi enim abiero, paracletus non veniet.

Sed nota Septenarium in Scriptura accipi pro infinito, siue indeterminato, vt Ps. 118. Septies in die laudem dixi tibi. Et Septies in die cadit iustus. Hinc mysteria septenarij multa & alta.

II. Nam Moses Leu. 8. Cum sanctificans Aaronem & filios in Myistas, affersisset altare septem vicibus, vnxit illud, & omnia vasua eius. Plane 1. Cor. 10. Omnia in figuris contingebant illis. Quare, Heb. 9. Christus Affiliens Pontifex erat: Ara, cor hominis, dominus S. Spiritus septenis aspergendum. Eia Asperges me Domine hyssopo, & mundabor. Ps. 50. Et me vngat spiritualis uulnus.

2. Ezechiel videt in celo, cap. 4. Ecce tu delabrum aureum, & septem lucernæ eius super minans. illud. Idem deinde in Ecclesia, Num. 8. Illud est S. spiritus in celo, & in terra, ad illuminandas animas. 1. Pro quo orabat, Ps. 17. Deus meus illuminina tenebras meas. 2. Illuminatus Ps. 33. Accedite, ait ad eum, & illuminamini. Etenim, Ps. 145. Deus illuminat cacos. 3. Tatum velis: iam nox sicut dies illuminabitur tibi Psal. 137. & o luce quanta?

Tabernaculum Moysis, Exod. 16. re. Lumini in splenduit ab candelabro 7. lucernarum, coparabili. Et clarius Salomonis templi, cui è celo accessit ignis, & diuinæ Maiestatis splendor, 2. Par. 7. victimas omnes deuorans. At multo clarius istis cor Spiritu plenum reucebit. Euibet rigitur se splendor iste, 1. Pet. 2. Ut Virtutes annuncietis eius, qui de tenebris vos vocavit in Admirabile Lumen suum. Est eni admirabile candelabrum in Ecclesia, in que anima cuiusque, a quo intellectus voluntas, &c. illuminatur; affectus in bono reborantur, &c.

III. Eze-

3. Christo id Confor- III. Ezechiel vidit, c. 3. quod super lapi- mant circu- dem unum septem oculi sunt. At lapis angularis, & Petra erat Christus: 1. Cor. 10. Et Isa. 11. requiesceret super eum Spiritus Domini. Ita Hier. & Hector Pintus.

4. Corrobo- rans.

Ioannes Apoc. 5. Vidi. ait, & ecce in me- dio throni, & quatuor Animalium, & Senio- rum Agnum stantem, tanquam occisum haben- tem cornua septem, & oculos septem. Agnus est Iesus, quotidie immolatus. Num. 28. Offeretis agnos anniculorum immaculatos quotidie in holocaustu. Eius cornua sunt Potestas ac robur: Ut Ps. 131. illuc producam cornu Da- uid. 1. Reg. 2. Sublimabit cornu Christi sui.

Oculi septem sunt dona Spiritus, qui- bus omnia vndeque illustria sunt. Nam sapientia & intellectus caelestia: Scientia & Pietas naturalia & Sacra: Timor futura: Fortitudo & Consilium utilia seu no- xia intuentur, atq; dispiciunt. Ut Agnus fiat anima; similiisque animalib. Ioan. in Apoc. & Ezech. 1. oculis plena ante & retro.

5. Alligant cor Deo.

IV. Credebant Philistae, Iud. 16. Sam- sonem, neruis septem nouis ligatum, eu- dere non posse. Sic Anima 7. donis Spi- ritus alligata Deo, non rapietur illi è ma- nu. Nam iustorum anima in manu Dei sunt. Vel uno horum se ligari David orabat, Ps. 118. Confige Timore tuo carnes meas.

6. Fiducia confor-

Prou. 9. Sapientia edificavit sibi domum: excidit columnas septem. Illa est Ecclesia vel Anima istis stabilita. Igitur fretus Iob ait: 6. 17. Pone me iuxta te; & cuiusvis manus pu- gnet contra me. Quis enim praeualebit con- tra sapientem, intelligentem, fortem, consiliarium, pium, &c.

7. Vitam reddunt.

Puer Sunamitidis mortuus, post vari- as Elisei ceremonias, 4. Reg. 4. oculos aperuit, & oscitauit septies. Ita Iesus super humanam naturam emortuam incubuit, factus homo: calfecit: resuscitauit: vita- que indicium fuit septiformis Spiritus.

8. Despon- fiant Chri- sto.

Istud, Isa. 4. Apprehendent septem mulieres virum unum, Christum Ecclesia, donis S.

Spir. iam tum septemplicata, (ait Orig. hom. 3. In Isaiam: Et Cypr. in Exhort. ad Mart.) in illa die Pentecostes; dicentes: inuocetur Nomen tuum super nos: aufer opprobrium nostrum.

V. Ios. 3. Omnipopulo vociferante & clan- gentibus tubis, muri Iericho illico corruerunt. Mundus, animique peccatores, idolola- tria, &c. eversa sunt ad 7. tubas SS. I. D. bo- ni, quantus clangor Fortitudinis? Sapien- tiae? Consilii? &c. 2. Tali vultus Isa. c. 58. 10. ^{Summa} Quasi tuba exalta vocem tuam. Quantæ tu- bæ Apostoli? Ps. 18. In omnem terram exiunt sonus eorum. 3. Talis Apocalypticus An- gelus personam Deigerens, Apoc. 4. Cu- ius Vox prima, tanquam tuba loquenti me- cum, plena Deo, ac Spiritu.

Quid? Quod Apoc. 10. Et locuta sunt, tonitrua voces suas. His peccatores terren- tur, ut caput sustollant. An non Sapientia clamat in plateis? Quantus sonus Consilio- rum Euangelicorum est! Deferta, coeno- biaque repleuit. Fortitudo quot Marty- res: Quot Doctores scientia fecit? Timor quo dtonitru, &c.

Ezech. c. 40. ait, Septem graduum erat. 11. Susci- scens in templum. Et per 7. dona S.S. est gradus ascensus ad templum celorum. Ipsa sunt scala Iacob. Nam Initium Sapientia timor Domini.

P A R S III.

De dono Sapientie, & Intellectus.

1. Bina ac bina recensentur dona illati- mor autem solus. Par primum: Sa- pientia, & Intellectus. 1. Prou. 1. S. Vbi Torrens aqua- redundans, fons Sapientie dicitur: Qualis nulla est humana sapientia. 2. Item Psalm. 146. Sapientia eius non est numerus, quia in- finita est: & nihil naturalium aut superna- turalium absconditum est ei.

Est itaque duplex sapientia. Terrena hu- Sap. huma- ius mudi quæ stultitia est coram Deo. 1. Cor. 3. na. Corinthij vero Græcique se per quam sa- pientes

pientes credebant. Sed & Romani in rebus gerundis. Quibus tamen scribitur Rom. 8. Sapientia carnis inimica est Deo. Et Mors. Quia terrena querit. Ut is, cui dicitur Luc. 12. Stulte, hac nocte repetent animam tuam à te.

II. Cœlestis sapientia est prima in 7. dominis Spiritus. Et datur tunc humilibus. 1. Psal. 18. Sapientiam præstans parvulus. 2. Mat. 11. Confiteor tibi Pater, &c. Quia abscondisti hac à Sapientibus, & prudentibus, & ruelasie parvulus. 3. Infelices, quos sciencia inflat; & non perinde charitas adficiat! Stulti & bardi estis Deo. At vero Propterea. Beatus homo, qui inuenit Sapientiam.

De Mundo dicitur Eccles. 7. Stultus a tonomasticos sicut Luna mutatur. David, eti politicos in rebus sapiens: de se tamen fatetur, Ps. 72. Ut iumentum factus sum apud te in Spiritualibus negotiis.

Quocirca sic orabat. Psalm. 118. Damibi intellectum, & scrutabor legem tuam. Ibi demiterato: Intellectum damibi, & viuam. Cui Deus, Psalm. 31. Intellectum tibi dabo, & instruam te. Dedit Psalm. 118. Super omnes docentes me intellecti. Ibidem Super senes intellexi.

Hoc donum est, quod infantes facit esse disertos Salomonenses. 3. Reg. 4. Deus dedit sapientiam Salomoni. Ideoque 2. Par. 9. Omnes desiderabant videre faciem Salomonis, & audire sapientiam eius. Et beati inde serui eius ab Regina Saba prædicabantur.

III. Quanti vero discipuli ex Schola hac Sapientiae prodierunt? ut Angeli, Adam, &c. Nomen docuit naupegiam: Iosuam, c. 10. astrologiam: Mosen rhetoriam. Exod. 3. Obsecro Domine, non sum eloquens. At causanti Deus: Perge: Ego ero in ore tuo, & docebo te, quid loquaris. Apostolos docuit omnia, quia loquebantur variis linguis magnalia Dei. Et non poterat resisti sapientia eorum. Ut promissum, Luc. 21. Ego

dabo vobis os, & sapientiam, cui non poterunt contradicere, & resistere omnes aduersarij vestri. Non enim vos estis, qui loquimini; sed Spiritus Patris vestri. Gloriatur Apostolus 1. Cor. 2. Loquimur Sapientiam inter perfectos, quam nullus principum huius mundi cognovit: nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum. Vere Ps. 93. Beatus homo, quem tu erudieris Domine, & de Lege tua docueris eum?

P A R S IV.

De Dono Consilij & fortitudinis pauca.

I. C onsilio & Fortitudine in actum Coniunctus cogimus; quæ ardua intellectu & valent. sapientia cognovimus. Neutrum sine altero ullius est pretij: At coniunctoru vis eximia. 1. Hinc Emblema apud Alciatum, ubi picti ambo simul Ulysses vaferimus, & Diomedes validissimus addita Epigrapha. Vnus nihil: duoplurimum possunt. 2. Idem priisci repræsentarunt pictis simul Mercurio uno sene, iuuene alio, id est, fortis cum prudente.

Hæc illi. At Spiritus S. Ipse dabit virtutem, & fortitudinem plebi sue. Psalm. 67. Nam, Psalm. 60. Est turris fortitudinis à facie inimici. At vero Terribilis in Consilii super filios hominum. Psalm. 65. Consulit mundus honores, opes, volupt. &c. At Spiritus contraria omnia; quæ & supra, & contra filios hominum sunt.

II. Quare Propterea. qui sapiens est, audit Consilia: via autem stultorum in oculis eius. Id Spiritus. eo enixe Psaltes 24. Vt iustus demonstramihi, & semitas tuas edoce me. Vix sunt mandatorum communium. Quæ sivis ad vitam ingredi, serua mandata.

Semita Consiliorum sunt, inveniunt & Duriorum ambulatu difficiliores. Vt in ijs duce operis. Vnde Ps. 118. Deduc me in semita mandatorum tuorum, quia ipsam volui. Ps. 26. Dirige me in semita recta. Ps. 16. Perfice gressus meos in semitis tuis. Duriora sunt carni Consilia. Vnde Ps. 16. Propter verba labiorum

Rerum

rum tuorum ego custodiui vias duras pauperatis, cast. obed. hum. patientie.

Sunt tamē & suum illis delicium cœleſtia. Et tamen & suum illis delicium cœleſtia. Sunt ingum; sed suave: onus, sed leue. 1. Quales pennæ aliti: hæ grauant, sed subleuant ad volatum. 2. Audi gitur, quid loquatur in te Deus; audi spiritus consiliū: & sine Consilio nihil facias. Eccles. 32. 3. Temerarios deplorat Moses, Deuteron. 25. Gens absq; consilio est. Vtinam saperent, atque intelligerent!

*Cauenda
temeritas
præcepta.*

Cæſar Augustus pro symbolo gerbat in annulo Delphinum anchoræ illigatum, cum inscriptione: Festinalente: Idque cum in re omni; tum in consilijs. Hinc animæ dicitur Psalm. 44. Audi filia, promissa, vel iussa; & vide pericula, & inclina aurem tuam Deo loquenti ad cor.

PARS V.

De reliquis donis excursim.

I. **P**artertium donorum est, Scientia, & Pietas. 1. Hic, 4. Reg. 2. Eliæ spiritus est duplex. 2. Hi oculi duo sponsæ, Cant. 5. Oculi tui, sicut columba. 3. Sunt, Gen. 1. illa duo, quæ fecit Dominus luminaria magna. 4. Hisce, Proverb. 31. omnes domestici eius, Sapientia, vestiti sunt duplicitibus. 5. De hisce Sponsus ad Sponsam, Cant. 1. Mureulas, ait, aureas faciemus tibi vermiculatas argento, id est: Virtutes adiçiamus tibi scientijs humanis vermiculatas. Has S. Spiritus largitur. Ideo, 1. Reg. 2. dicitur Deus scientiarum Dominus est, & ipsi preparantur cogitationes. Nil vsquam in Christianis doctorum fuit hominum, quod non ab hoc Spiritu. Nam 2. Petr. 1. Spiritus sancto inspirati locuti sunt Sancti Dei homines.

II. Supereft Timor Domini, cuius epitheton Psalm. 18. Timor Domini Sandus. Et vero Initium Sapientia timor Domini. Sed timeo, ne sim longior. Itaque, diu Spiritus, esto mihi, quod aī ipse: Zach. 1.

Ego ero ei murus igneus in circuitu. Inspiram, vt mortuum Elisæus, 4. Reg. 4. septies, vt viuam tibi, &c.

DE F. SS. PHILIPPI ET IACOBI Apostolorum.

Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Ioan. 14.

I. N Arca Moysis, seu Tabernaculo, Exod. 25. duo stabant Cherubini ex auro, sepe respectantes, alis expansis. Aureum charitate par Apostolorum est istud in Ecclesia, obumbrantes eam alis patrocinijs sui, &c.

Nos in præsens

- I. Encomia Apostolorum nonnulla.
- II. De Passionum turbatione.
- III. De Turbatoribus, & turbatis.
- IV. Typis designati fuerunt Apostoli.
- V. De S. Philippo, & S. Iacobo singulatum pauca.

PARS I.

Encomia Apostolorum quadam.

I. Mie statem Ecclesiæ depingit Psal- Apollōnes, Psalm. 46. Principes popolorum sunt Di- congregati sunt cum Deo Abraham, relicts ^{unus} idolis suis facti sunt Credentes; quoniam Dij fortis terra vehementer eleuatis sunt; qui fuerant serui dæmoniorum, iam sunt Dij scutæ terre, vt S. Hier. verit: ideoque honorandi sunt. Vel, vt S. Chrys. exponit: Principes sunt Christiani facti; quoniam Dij Apostoli eleuati sunt Scientia, spiritu, miraculis, sic: vt nil eis esset resistendo. Aperuerunt Euangeliò terras, maria, insulas; vicerunt Principes, dæmones, mortem. Impletumque istud Psal. 27. Dabit fortitudinem plebi sua.

Vt Apostoli vere sint Dij scutæ terre, & sunt Ep- protectores. 1. Quales 1. Paral. 5. Rubenitæ, clesia, & Gadditæ Viri bellatores, scuta portantes & th. gladios, & tendentes arcum, eruditique ad prælium Apostoli contra idola, tyrannos, &c. 2. Ipsi